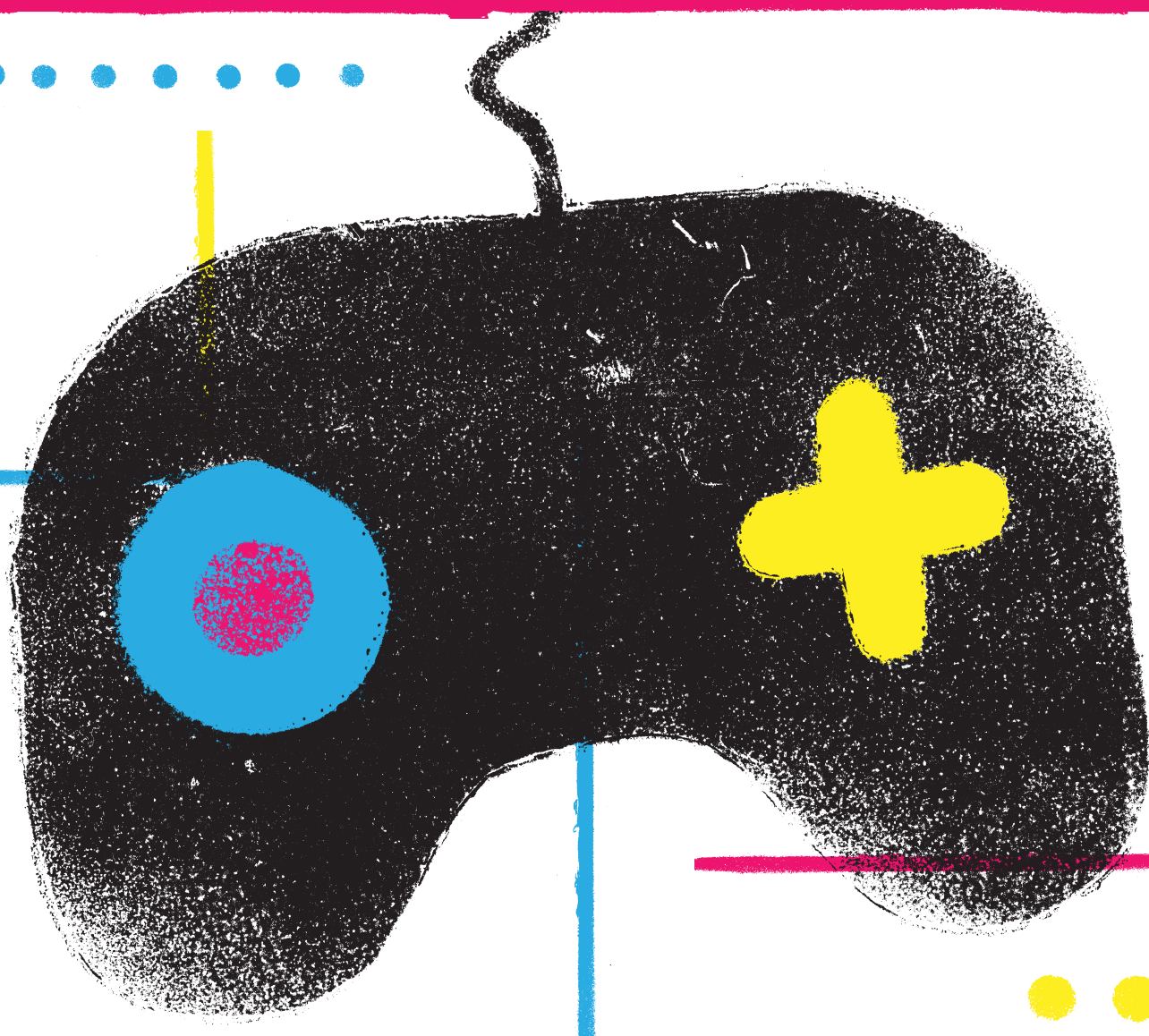

SERRA D'OR

DOSSIER «EL VIDEOJOC A CATALUNYA: CREATIVITAT + COMUNITAT»

EVA COMAS, DAVID JAUMANDREU, ANNA GUXENS, MARC ANGRILL,
JOAN BURDEUS; «MARIONA VALLS I ELS VIDEOJOCs AMB ÀNIMA» EVA COMAS

ENTREVISTA «ORIOL COMAS I COMA» MÀRIUS SERRA

RECORD «JOAN ANTON BENACH» JAUME FABRE, SANTI FONDEVILA

CIÈNCIA «RAMON MARGALEF, EL GRAN CIENTÍFIC CATALÀ» FRANCESC PETERS

CINEMA «BÉLA TARR» ARNAU MARTÍN I CAMARASA

LA PERSUASIÓ QUOTIDIANA

Una ressenya de PERE GUIXÀ

Enric Bou. *Cartografies de la desaparició. Vestigis de la vida quotidiana en la literatura*. Edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 2023.

Aquest assaig tracta de la representació de la vida quotidiana en la literatura, amb algunes incursions cap a altres arts. Enric Bou (Barcelona, 1954), professor de literatura catalana a la Universitat Ca' Foscari de Venècia, defineix d'entrada què és la quotidianitat i el primer capítol acaba mostrant, com a ideal de les accions diàries, no només l'expressió lliure, sinó també la felicitat (aquest curiós mite modern).

Els estudis del quotidià comencen al tombant dels segles XVIII i XIX, i sempre des de les ciències socials, rarament com una indagació de l'art. La vida quotidiana, en els seus desitjos, conjectures i somnis, serà al segle XX un fet ja inqüestionable de les humanitats, però alhora vista des d'aspectes negatius com el tedi o la repetició, segons derivacions de l'alienació laboral.

Un dels primers capítols ens parla de la llista, de l'enumeració heteròclita. Borges n'és referència ineludible, i des d'aquí Bou explora autors del passat, i també de posteriors, com ara Foster Wallace. Alguna cançó de Gato Pérez o «Qualsevol nit pot sortir el sol», de Sisa, remetent a aquest inventari espontani que tant ens pot menar al trasviament surrealista com a la taxonomia severa. El ventall és

tan ampli que, de fet, va quedar ben resolt en el Woody Allen que convertia el quotidià de la llista del supermercat en un poema.

Els canvis de la quotidianitat, més aviat la desaparició de rutines, la realitat com a fet ja debolit pel temps, no fan sinó exaltar allò normal, comú. Veiem la prosa de *Les bonhomies* de Carner com un exemple de rituals eliminats de la ciutat, l'autòpsia d'espais i costums esborrats d'allò diari. Gaziel ens explica també la desaparició del quotidià, d'allò familiar, a *Tots els camins duen a Roma*. Les novel·les *Primavera, estiu, etcètera* de Marta Rojals i *L'horitzó primer* de Joan Todó són llegendes també des d'aquesta llum.

La poesia d'Andrés Estellés, al seu torn, també és analitzada des del fet que allò petit, ordinari, també pot fer un viatge cap a allò universal, on els conceptes es fan cada cop més abstractes i il·luminadors. L'observació anònima es fa ritual compartit; la infrarealitat esdevé experiència col·lectiva.

Des de Baudelaire, l'artista ha mostrat l'experiència de la ciutat moderna, els espais, el xoc d'allò simultani, l'anonimat. Molts n'han vist el caient infernal. Els no-llocs també han estat analitzats des d'una pauta postmoderna que donava significat a allò recurrent del dia a dia.

La ciutat i els transports són tot u. Maragall, Papasseit, Carner, Ferrater i Vinyoli van escriure sobre la convivència d'atzar i fantàstic, de tumult i malenconia, del breu viatge quotidià d'un tramvia.

L'inframon, l'estació fantasmal, la trobada fugaç, l'automatisme, els quadres mondrianescos dels mapes d'estació... vet aquí el que sorgeix en el viatge en metro creat per la literatura.

Grans magatzems, supermercats, passatges tancats al transport rodat... són altres espais explorats. *Viaje en autobús* de Pla i *Viatge al Pirineu de Lleida* d'Espinàs també serveixen per a mostrar-nos el viatge ordinari, gairebé anònim, i aplegar-los amb els més recents del tanatoturisme, vistos sovint molt críticament, com una malformació del viatge massiu i planificat. Pla, el 1941, fa un viatge polític i de dol; el viatge d'Espinàs, de mitjan anys 1950, busca allò amagat i poc vistós, que està desapareixent. Tots dos són embrions de viatges organitzats cap a llocs que ja han vist catàstrofes, tragèdies.

No es desaten la gastronomia, ja sigui en l'enlairament surrealista del cine de Buñuel, en l'escassetat de menjar com a motiu recurrent de l'art de postguerra en el cosmo-politisme de la cuina més moderna o en l'aportació de les tradicions culinàries dels immigrants.

L'assaig té una obertura de compàs molt àmplia, que en el seu decurs sembla que de vegades s'allunyi del nucli que engega tots els raonaments, la *quotidianitat*. Ens convenç al capdavant per afinar, un cop més, la mirada cap a allò que tenim més a la vora.